

**Харківський національний університет будівництва та архітектури
Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка**

**Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»**

Туркменський сільськогосподарський університет імені С. А. Ніязова (Туркменістан)

Політехнічний університет Каталонії (Іспанія)

Йорданський національний університет (Йорданія)

Німецька академія перепідготовки (м. Мюнхен, Німеччина)

Брестський державний технічний університет (Білорусь)

ГО «Українська асоціація суспільствознавців та педагогів»

ГО «Науково-дослідний інститут українознавства та козацтва»

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ
ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ХАРКІВ
2021**

Харківський національний університет будівництва та архітектури
Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Туркменський сільськогосподарський університет імені С. А. Ніязова
(Туркменістан)
Політехнічний університет Каталонії (Іспанія)
Йорданський національний університет (Йорданія)
Німецька академія перепідготовки (м. Мюнхен, Німеччина)
Брестський державний технічний університет (Білорусь)
ГО «Українська асоціація суспільствознавців та педагогів»
ГО «Науково-дослідний інститут українознавства та козацтва»

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ
ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Збірник наукових праць

Головний редактор О. В. Воронянський

Харків

2021

УДК 378.147.018.43(06)
А 43

Рекомендовано до друку
рішенням Вченої ради Харківського національного університету будівництва
та архітектури
Протокол № 3 від 26.03.2021 р.

Рецензенти:

Васильєва С. О., д-р пед. наук, проф.;
Денисенко І. Д., д-р філос. наук, проф.;
Жерновникова О. А., д-р пед. наук, проф.

Редакційна колегія:

головний редактор – Воронянський О. В., канд. іст. наук, проф.;
відповідальний секретар – Зайончковський Ю. В., доц.

Члени редакційної колегії:

Бережна С. В., д-р пед. наук, проф.;
Вітковський Ю. П., д-р екон. наук, доц.;
Головко В. А., д-р техн. наук, проф. (Білорусь);
Данченко І. О., д-р пед. наук, проф.;
Кіпенський А. В., д-р техн. наук, проф.;
Моїсеєва Н. І., д-р екон. наук, доц.;
Пірієв М. А., канд. техн. наук, доц. (Туркменістан)

А 43 Актуальні проблеми освітньо-виховного процесу в умовах карантинних обмежень та дистанційного навчання: збірник наук. пр. – Харків: ХНУБА, 2021. – 376 с.

Видання містить результати досліджень та узагальнення досвіду учасників Міжнародної науково-методичної конференції «Актуальні проблеми освітньо-виховного процесу в умовах карантинних обмежень та дистанційного навчання» (Харків, 6-7 квітня 2021)

Апробовані в рамках конференції наукові та методичні розробки, що торкаються проблем, напрямів та перспектив впровадження онлайн-освіти та дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень, будуть корисні широкому колу працівників освітньої галузі та науковців.

Матеріали подаються в авторській редакції (за виключенням формату оформлення). Редакція збірника надає всім авторам право вільного висловлення власної позиції, однак зазначає, що публікація матеріалу не тотожна повному науковому визнанню авторської концепції.

УДК 378.147.018.43(06)

ISBN 978-617-7305-68-1

© Харківський національний університет
будівництва та архітектури, 2021
© ГО «Українська асоціація
суспільствознавців та педагогів», 2021

- нормативно-правове регулювання порядку фінансування витрат, необхідних для адресної підтримки інклюзивного навчання та соціального забезпечення дітей з ООП;

- впровадження ефективного механізму боротьби з дискримінацією у сфері освіти дітей з ООП у разі порушення їх права на інклюзивну освіту [1].

Таким чином, державна політика щодо дітей з ООП, закріплена в нормативно-правових документах, ставить перед професійним педагогічним співтовариством завдання зміни звичних, що склалися десятки років уявлень про форми і зміст навчання даної категорії дітей.

Література:

1. Зайцев Д.В. Інтегрована освіта дітей з обмеженими можливостями. Соціологічні дослідження. 2014. № 7. С. 127-131.

2. Інклюзивна освіта як перший етап шляху до суспільства. Психологічна наука і освіта. 2011. № 1. С. 51-58.

3. Іттерстад Г. Інклюзія – що означає це поняття і з якими проблемами стикається Норвезька школа, втілюючи її в життя?. Психологічна наука і освіта. 2011. № 3. С. 41-49.

4. Малофєєв Н. Н. Інтегроване навчання: завдання, проблеми та перспективи. Особлива дитина: дослідження і 228 досвід допомоги. Львів, 2010. Вип. 3: Проблеми інтеграції та соціалізація. С. 65-73

5. Назарова Н. М. До проблеми розробки теоретичних і методологічних основ освітньої інтеграції. Психологічна наука і освіта. 2016. № 3. С. 5-11.

УДК 159.923.2

О. М. Кікінежді, доктор психологічних наук, професор
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

Г.Є. Грушко, директор, О. В. Сампара, методист, магістр
ДПТНЗ «Тернопільське вище професійне училище
сфери послуг та туризму»
м. Тернопіль, Україна

СТУДІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЯ В ОРГАНІЗАЦІ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Питання формування професійної конкурентоспроможності майбутніх фахівців в контексті глобальних викликів сучасності є гостро затребуваним суспільним запитом, пов'язаним із сучасним ринком праці, підвищенням якості надання освітніх послуг згідно міжнародних та європейських стандартів життя. Продуктом освітньої діяльності є компетентна особистість в обраній професії, яка володіє знаннями, вміннями та навичками у певній сфері діяльності, чия якість робочої сили є релевантною потребам ринку праці та вимогам роботодавців.

Рівень та якість професійної освіти є суттєвим чинником впливу на конкурентоспроможність молоді, оскільки обсяг набутих у закладі освіти теоретичних знань є показником рівня освіти, а здатність використовувати на практиці цей обсяг набутих теоретичних знань – якості освіти. Тому

упровадження ІКТ-технологій в освітнє середовище є імперативом модернізації освіти (В.Г.Кремень), що пов'язано з принципово новими вимогами до якості підготовки фахівців, що відповідають запитам сучасного інформаційного суспільства. Зокрема, у концепції реалізації державної освітньої політики щодо реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р., вказано, що набуття здобувачами кваліфікацій інформаційно-комунікаційної компетентності як ключової, необхідної для успішної життєдіяльності молоді людини в контексті нової цифрової ери [1; 2; 4; 7; 8].

Набуття учасниками освітнього простору інформаційно-цифрової компетентності передбачає впевнене і критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні [1;3; 5; 6; 9;10].

Як зазначається у Законі України «Про освіту», прийнятому у 2017 році, серед новітніх форм здобування освіти, дистанційна форма (індивідуалізований процес здобування освіти за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій) та мережева форма (спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах) освіти відіграють провідну роль [1].

Інформаційна парадигма передбачає принципово нові функції освіти і зміну ролі усіх учасників освітнього процесу в умовах інформаційно-комунікативного навчального середовища, що пов'язано з випереджувальним характером сучасної освіти, яка має готувати майбутнього фахівця до самостійного оволодіння необхідною інформацією та формувати вміння її застосувати в умовах турбулентності [2; 4; 8; 9; 10; 11].

Аналіз сучасних векторів впливу в умовах пошуку ефективної освітньої траєкторії у викликах сьогодення щодо гнучкості освітніх програм з урахуванням особистісних запитів тих, хто навчається та навчає, засвідчив необхідність створення студії дистанційного навчання як важливої інфраструктури інформаційно-комунікативного навчального середовища освітнього закладу. Це дає можливість активізувати та забезпечити умови для саморозвитку, самоосвіти усіх учасників освітнього процесу та соціально-педагогічного партнерства в інформаційному середовищі ДПТНЗ «ТВПУ сфери послуг та туризму» з метою успішного формування конкурентоспроможності майбутніх кваліфікованих робітників на сучасному ринку праці, використовувати на практиці інформаційно-комунікаційні технології для задоволення індивідуальних потреб усіх учасників освітнього процесу та розв'язання суспільно значущих освітньо-професійних завдань у професійній освіті.

Досягнення певних рівнів розвиненості ІК-компетентності можливе тільки за умови постійної практики педагогів:

- розміщення й поширення нових даних;
- створення ресурсів і складання портфоліо;
- обмін інформацією й інтерактивним діалогом між учнями;

– урізноманітнення та модернізація процесу навчання в професійній освіті та управління цим процесом;

– організація віртуального класу та віртуальної аудиторії [10, с. 23]

Метою діяльності дистанційної студії є організація освітньо-виховного процесу ДПТНЗ «ТВПУ сфери послуг та туризму» через навчання, застосування ІКТ-інновацій, соціально-педагогічну партнерську взаємодію задля формування вмотивованого здобувача вищої професійно-технічної освіти шляху його професійного розвитку та самореалізації.

Для реалізації мети щодо якісного функціонування студій дистанційного навчання, зусилля усіх учасників освітнього процесу професійного училища – педагогів, майстрів виробничого навчання та батьків учнів – було спрямовано на розв'язання наступних завдань:

– створити інформаційно-комунікативне середовище як безпечне, недискримінаційне, інклюзивне, освітнє середовище закладу для партнерської взаємодії, орієнтованого на якість професійних знань та кваліфікацій робітника;

– забезпечити віртуальний робочий простір, оптимізувати його для корпоративного зв'язку та співпраці в умовах дистанційного навчання з певним набором робочих інструментів (блоги, форуми роботодавців тощо);

– пропагувати інформаційно-комунікативні інновації через організацію вебінарів, психолого-педагогічних експертиз; рекламу роботодавців, електронний моніторинг ринку праці;

– впровадити систему внутрішньо училищного навчання педагогів – майстрів виробничого навчання з метою підвищення їх якісної професійної підготовки;

– оптимізувати систему моніторингу якості навчальної діяльності, спрямовану на засвоєння професійних і фахових знань учнями, набуття ними інформаційно-комунікативних професійних компетентностей у майбутній фаховій діяльності;

– систематизувати і структурувати навчальну інформацію та розробити «Smart-комплекси» – відеоуроки, анімовані схеми, відео інструкції, в т.ч. із сурдоперекладом, тестові завдання тощо);

–забезпечити різноманітний доступ до інформаційно-комунікативних ресурсів; усіх учасників освітнього процесу та прослідкувати індивідуальний поступ здобувача професійної освіти;

–розробити шляхи оптимізації/ефективності системного підвищення кваліфікації педагогів-майстрів виробничого навчання та практичного впровадження інформаційно-комунікативних технологій.

Інформаційно-освітнє середовище закладу професійної освіти це поєднання новітніх професійних технологій, педагогічних здобутків, робота з батьками, підтримка роботодавців, співпраця з представниками ОТГ.

Література:

1. Закон України від 5 вересня 2017 року №2145-VIII «Про освіту» Електронний ресурс. Режим доступу;<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр ; за ред. членкор. НАПН України Гуревича Р. С. Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2012. 502 с.

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України : [гол. ред. В. Г. Кремень]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

4. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні : навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.

5. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ : Педагогічна думка, 2009. 520 с.

6. Кравець В. П., Кікінежді О. М., Шульга І. М. До проблеми гуманізації освітньо-виховного простору сучасної української школи. Освітологія. 2018. № 7. С. 15–21.

7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / за заг. ред. М. Грищенко. Київ, 2018. 34 с. Режим доступу : <https://cutt.ly/tyKWb8D>

8. Основи стандартизації інформаційно-комунікативних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації. Київ: Атіка, 2010. 88 с.

9. Педагогічні технології у безперервній професійній освіті / За ред. С.О. Сисоєвої. К., 2001. 502 с.

10. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів в умовах хмаро орієнтованого навчального середовища/О.О.Гриценчук, І.В.Іванюк, О.Є Кравчина ,О.В.Овчарук та ін. НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навч. Київ: Літера ЛТД, 2019. 128 с.

11. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. Випуск 15. Редкол. І. А. Зязюн (голова) та ін. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2007. 492 с.

УДК 008

О. В. Краченко, викладач

Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків, Україна

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»
У ТЕХНІЧНИХ ЗВО
ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**

Євроатлантичний вектор сучасного розвитку України актуалізує проблему її входження у простір розвинутих країн, які мають високі освітні стандарти. Ідея якості освіти у відповідності до міжнародних стандартів стає провідною для прогресивних перетворень у галузі вищої освіти України [1]. Однією з важливих їх умов є студентоцентрований підхід до організації навчального процесу у ЗВО. У відповідності до Закону України «Про вищу освіту» він передбачає заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу, формування їх індивідуальної освітньої траєкторії у середовищі, яке побудоване на засадах взаємної поваги та партнерства [2]. Стандарти вищої освіти, які затверджуються у відповідності до Закону України від 18 грудня 2019 року, - «це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності...» Однією з таких вимог є перелік